

373 Z. TOPELIUS – J. V. SNELLMAN 31.X 1876
HUB, JVS handskriftssamling

J. V. S.

Jag tackar för sednaste goda råd, hvilka jag ock allaredan tagit ad notam.

Ursäkta att jag besvärar med bifogade Concept. Det är föranledt af Brors gjorda anmärkning, att en Center ingenting kan uträtta utan programm och utan organisation; hvilket jag icke heller anser möjligt. – Jag sänder nu dessa rader som intyg derpå, att om icke ett Center-parti, dock en Center-opinion allaredan finnes i språkfrågan. Der är ännu åtskilligt oklart, som småningom torde klarna, och det programm jag här framkastat, har i verligheten blifvit offentligen uttaladt vid flera tillfällen; likasom båda de radikala opinionerna såsom skyltar framhållit flikar af samma programm, när det passat i stycket.

Tillsvidare har jag blott velat höra Brors mening derom. Marginalerna lemna plats för anmärkningar, om Bror vill hafva vänskapen nöta ett blyertsstift på denna beskedliga skolkria.

Z. T.

31 Okt. 76.

374 J. V. SNELLMAN – G. Z. YRJÖ-KOSKINEN 6.XI 1876

RA, Y. S. Yrjö-Koskinens samling

K<äre> B<ror>

Jag kan väl förstå, att A. M<eurman> icke kunde åtaga sig redaktion af Morgonbladet.

Men han svarade intet till anhållan om bidrag. Hufvudsak är att få signaturerna i prenumerationsanmälan. Men naturligtvis skola 24 spalter under årets lopp fyllas. Det är just intet Herkules-arbete isynnerhet ett landtdagsår.

Haf nu godheten skrifva och bedja A. M<eurman> hafva godheten bidraga att rädda bladet, Högst ogera ger jag mig i leken. Men bladet försvinnade anser jag för ren olycka och går hellre från gammalt beslut.

Hoppas också A. M<eurman> med vanlig manhaftighet ger sin hjälp.

Broderligen
J. V. S:n

H:frs d. 6 Nov. 76.

N. B. Snart svar: d. v. s. A. M. tecknadt på bilagan.

375 J. V. SNELLMAN – A. C. VON ESSEN 28.XI 1876
HUB, Diverse brev IV

Älskade Syster.

Din sorg har kommit. Jag deltager i den med broderligt hjerta.

Någon dag förr eller senare måste sådan skilsmessa ske. Den, som gått, har sluppit dessa bekymmer.

Gud gifve blott Dig och Eder alla helsa, som gör allt lättare att bära. Skulle Wendla orka gymnastisera med Majken, skulle det nog behövas. Minsta hosta bör ingen ringakta. Emser vatten i uppvärmd mjölk, nyttjad 3 à 4 veckor, torde väl vara bästa hjälp för tillfället – men gymnastik är enda goda för framtiden.

Hvarje underrättelse från Eder är mig kär, om jag också sjelf är trög och försumlig, oförlåtligen helst då jag har Hanna som skrifver.

Kan mitt råd behövas för affärernas ordnande och något gagna skulle jag dock intet försumma, 10

Jag sänder mk 100 för vanligt ändamål. Skall bjuda till att skicka mera snart.

Allas våra kära helsning till alla, men isynnerhet till Dig och flickorna, söta kära.

Din broder
J. V. S:n

H:frs d. 28/11 76.

20

376 J. V. SNELLMAN – Z. TOPELIUS 1876

HUB, JVS handskriftssamling

K<äre> B<roder>!

Hjertligt tack för skrifvelsen! Jag tror väl vid närmare betänkande, att du har rätt deri, att ungdomen sladdrar om nationaliteten – och därför pratar löst, såsom den alltid brukar. Begrepp och sak äro af vigt; ty det är alla folks tysta arbete genom sin historia att komma till ett nationalmedvetande. Men det är icke en lätt sak att säga, hvori ett folks nationalitet består. Ty den har väl rot i en folkstam – eller i flera sammangjutna; men är dock för hvarje tid en produkt af folkets historia. 30

Hvilken t. ex. den Franska? Litet delad mellan Frankisk i norr, Gallisk i söder, men den senare öfverallt öfvervägande: Ett lätt gladt folklynne, med flyktiga löjen och flyktiga tårar, utan hjerta på djupet, därför, när retadt, vildt och grymt. Häraf milda seder, men lättsinniga, »Gallus adulter;» sociabla, talföra, med munvighetens logik och quickhet (endast ordlekar); i litteraturen formel bevisning, i dess språk sträng regel (icke nationel, utan coutumens) och frasens vältalighet (icke de stora idéernas och den djupa känslans); i vetenskapen främst matematiska och experimentala discipliner. Härtill: jorden lätt brukad, fruktbar, fina yrken: vin, frukt, silkeskultur, kan allt skötas i smått; deraf arbetsamhet, sparsamhet, kärlek till snygg stuga och snygg säng; vidare håg och färdighet i allt småarbete, främst rigtadt på boning och drägt och mat, med smak i allt hithörande. Deraf ytterligare konstsmak, men utan storhet och känslodjup, hvarken i poesi eller skulptur eller måleri eller musik. Alla här nämnda, företräden, från jordens behag till samlifvets, industrins, vetenskapens, litteraturens, konstens, falla lätt i ögonen och läggas med ifver och förnöjelse i dagen. Häraf den stora nationen, Paris = jordens centralpunkt, gloiren, tapperheten (élan i medgång, panique i motgång). Hos ett folk, som vet sig af naturen vara verldens första, är hvarje individ en primus; deraf égalitén allas passion; alla kallade att styra (icke endast marskalkstafven i hvarje rensel); deraf 50